

ZPRÁVY

ZPRÁVA O ČINNOSTI VLASTIVĚDNÉHO SPOLKU ČESKOLIPSKA V ROCE 2020

Jaroslav Panáček

Publikační činnost

V roce 2019 vydal Vlastivědný spolek Českolipska publikaci *Ztracené květy* (Plastiky a umělecká díla druhé poloviny 20. století ve veřejném prostoru v České Lípě). V červnu 2020 byla tato kniha vyhlášena Knihou Libereckého kraje v kategorii Umělecká monografie a výtvarná publikace. Ocenění v podobě skleněné plakety a finančního daru na slavnostním vyhlášení převzali spoluautoři publikace Tomáš Vlček a Michal Rádl.

V červenci 2020 vydal spolek se spoluvydavateli Státním okresním archivem v České Lípě a Vlastivědným muzeem a galerií v České Lípě s přispěním dotace Města Česká Lípa na celoroční kulturní činnost 29. číslo Vlastivědného sborníku *Bezděz* o rozsahu 344 stran s obsahem:

Jaroslav Panáček: Editorial; Martin Benda: Velké příběhy velkého domu (Sonda do venkovského života 17.–20. století na Kravařsku); Jaroslav Panáček: Růžový dvůr – zmizelý kout České Lípy; Lukáš Blažej - Pavel Krásenský – Martin Švarc: Střevlíkovití a drabčikovití brouci (Coleoptera: Carabidae, Staphylinidae) Novodvorského rybníka V. (Ralsko, severní Čechy); Petr Mužák: Paleontologický průzkum odkryvů flyšoidní facie březenského souvrství u Kravař (Českolipsko); Michal Gelnar – Otto Kočí: Hmotná kultura sklářské osady se sklárnou Nová Huť (1750–1875) v Lužických horách; Martin Aschenbrenner: Obytné interiéry zámku ve Sloupu v Čechách na přelomu 19. a 20. století; Lukáš Blažej – Josef Všetečka: Potvrzení výskytu kudlanky *Mantis religiosa* (Linnaeus, 1758) na Českolipsku (severní Čechy); Ladislav Klapka – Jiří Chvalkovský – Josef Všetečka - Lukáš Blažej: Poznámky k výskytu kozlíčků rodu *Saperda* a některých dalších saproxylických brouků (Coleoptera: Cerambycidae, Cucujidae) v Zahrádkách a okolí (severní Čechy); Harald Skala: Odkud pocházejí lustry evangelicko-luteránských kostelů v regionu mezi městy Žitavou a Löbau?; Jaroslav Panáček: Továrna na kameninu a porcelán v Chlumu u Dubé; Tomáš Kraus: Synagoga ve Starých Splavech; Martin Aschenbrenner: Pobočka Českého svazu žen ve Svoru v posledních dvaceti letech své existence; Martin Aschenbrenner: Československý svaz mládeže ve Svoru (1960–1967); Petr Havránek: Peřeje na Hamerském potoku; Jaroslav Panáček: Zpráva o činnosti Vlastivědného spolku Českolipska v roce 2019; Petr Kozojed: Zpráva o činnosti Státního okresního archivu Česká Lípa za rok 2019; Zdeněk Vitáček: Zpráva o činnosti Vlastivědného muzea a galerie v České Lípě za rok 2019; Lukáš Blažej: Výstava Severočeská entomologie – současnost. Entomologia bohemiae septentrionalis 2019 (EBS 2019); Jaroslav Panáček: Palné zbraně ze sbírky VMG (K výstavě v loretánském ambitu VMG v České Lípě v roce 2020); Jaroslav Panáček: Tři čtvrtě století Michala Gelnara; Miloslav Sovadina: Jubilující PhDr. Jana Blažková.

Jako završení úspěšné výstavy *Zrcadlo do historie* (viz Výstavní činnost) vydal spolek ve spolupráci s Městem Česká Lípa a jeho Regionálním turistickým informačním centrem knihu *Požár města Česká Lípa v roce 1820*. Publikace o 240 stranách přinesla v několika kapitolách z různých úhlů pohledu co možná nejkompaktnější pohled na osudový historický požár a pokusila se ho zasadit do dobových souvislostí. Zároveň kniha přináší množství unikátních detailních nebo poprvé publikovaných ikonografických pramenů. Čtenář se zde z pera Jaroslava Panáčka dozví mnoho zajímavostí o všech požárech v celé historii města, Michal Rádl ho podrobně, skoro po minutách, provede celou vlastní událostí požáru a

Jaroslava Vondrová přiblíží, jaký ohlas měla katastrofa a následná velká vlna solidarity v dobovém tisku v celém rakouském mocnářství. Tento obraz doplňuje kompletní přepis obšírného dobového popisu požáru a přepis několik drobných dobových básnických počinů. Martin Ebel čtenáři ozřejmí historický celostátní význam zákonného úředního dokumentu, který vznikl následkem požáru – českolipského stavebního řádu. Ten je možno si následně v originále nebo v českém překladu celý kompletně přečíst. Jak zásadní vliv měl požár na stavební a urbanistickou proměnu města se čtenářům v obsáhlé studii pokusí představit Michal Panáček. Jeho stať dokresluje unikátní reprodukce vybraných dobových plánů domů projektovaných a stavěných bezprostředně po požáru. V druhé části knihy následuje všech 25 zastavení po městě se stavbami ilustrujícími podobu města před osudným požárem včetně fotomontáží do současných pohledů jejich původního umístění od Attily Vöröse a Rudolfa Živce. Mezi jednotlivé kapitoly knihy jsou vloženy rozkládací přílohy velkoformátových reprodukcí historických plánů a vedut města z doby před požárem a po něm s obsáhlým popisem a historickým zhodnocením. Jako samostatná příloha byla ke knize s podporou dotace města Česká Lípa na rozvoj turistického ruchu vydána i průvodcovská mapa, u níž je proměna města ukázána na soutisku historické mapy stabilního katastru z roku 1843 a současné katastrální mapy s čísly popisnými.

Výstavní činnost

V rámci připomenutí 200. výročí celoměstského požáru České Lípy, který navždy zásadně změnil tvář města, uspořádal spolek ve spolupráci s městem Česká Lípa a jeho Regionálním turistickým informačním centrem v měsících červenci až prosinci 2020 venkovní výstavu „Zrcadla do historie – místa ztracená po celoměstském požáru 1820“. Na třech velkých oboustranných úvodních panelech na náměstí T. G. Masaryka a na 24 panelech rozmístěných po celém městě bylo možné si prohlédnout vizualizace staveb, které sice přežily požár v roce 1820, ale dnes již neexistují a svou stavební podobou charakterizovaly podobu města před požárem. Vedle vizualizací staveb a jejich historických fotografických nebo plánových dokladů si návštěvníci mohli přečíst poutavé texty o dobových osudech a souvislostech těchto domů. Textové a obrazové podklady pro panely zajišťovali členové spolku Michal Panáček a Jaroslav Panáček. O rekonstrukční kresby, fotomontáže a grafické zpracování se postarali Attila Vörös a Rudolf Živec. Vernisáž se uskutečnila na náměstí T. G. Masaryka 8. července za účasti celého vedení města. Společně s Regionálním turistickým informačním centrem Česká Lípa spolek k výstavě připravil i množství propagačních materiálů a vědomostní a výtvarné pracovní listy pro děti a školy, pro něž organizované prohlídky s průvodcem zajišťovalo informační centrum. Celý projekt výstavy se setkal s velmi příznivým ohlasem obyvatel města.

Z iniciativy spolku byla 4. června 2020 v městském parku znovu odhalena busta českolipského malíře Eduarda Steffena. Při slavnostním odhalení pomníku přiblížil Steffenův význam člen spolku Ladislav Smejkal a příběh pomníku a jeho znovuodhalení nastínil předseda spolku Michal Panáček.

Výstava s názvem Nordböhmischer Excursions-Club – Deset výletů v roce 1878, která mapovala prvních deset výletů, jež pořádal Nordböhmischer Excursions-Club v roce svého založení a kterou poprvé představil spolek veřejnosti v roce 2018, byla v červenci 2020 převezena na hrad Bezděz, kde bylo její zhlédnutí nabídnuto návštěvníkům hradu do konce návštěvní sezóny. Převoz a instalaci výstavy zajišťovali členové spolku Michal Panáček a Jaroslav Panáček.

Přednášková a zájezdová činnost spolku

11. ledna 2020, klubovna muzea od 14 hodin

Vývoj podoby města Česká Lípa v letech meziválečných.

Přednáška Ladislava Smejkala.

18. ledna 2020, klubovna muzea od 14 hodin
Umělecké a historické památky: Města, fenomén civilizace. Srovnání vývoje v rámci řady zemí světa.
Přednáška Zdeňka Pokorného.
25. ledna 2020, klubovna muzea od 14 hodin
Má cesta do Bavorska za německými krajany.
Přednáška Tomáše Cidliny, historika muzea v České Lípě
- Z důvodu rekonstrukčních prací v muzeu byly od 1. února přednášky přesunuty do přednáškové síně DDM Libertin.
1. února 2020, přednášková síň DDM Libertin od 14 hodin
Sto let agrární politiky a zemědělského podnikání na Českolipsku (k výročí založení strany Svaz českých rolníků v České Lípě).
Přednáška Ladislava Smejkal.
8. února 2020, sraz před radnicí v 10 hodin
Moskevskou ulicí za jejími domy a dávnými obyvateli.
Společná vycházka s Klubem českých turistů. Vedl Ladislav Smejkal.
15. února 2020, přednášková síň DDM Libertin od 14 hodin
Historické nálezy minerálů z různých lokalit Českolipska ve sbírkách Vlastivědného muzea a galerie v České Lípě a perspektivy do budoucnosti.
Přednáška Petra Mužáka, geologa českolipského muzea.
22. února 2020, přednášková síň DDM Libertin od 14 hodin
Obrázky z doby normalizace v České Lípě.
Přednáška Zdeňka Pokorného a Ladislava Smejkal se snímky nejdůležitějších aktérů normalizačního procesu v České Lípě.
29. února 2020, přednášková síň DDM Libertin od 14 hodin
Pásmo z myšlenek českých literátů, veřejných pracovníků a prezidenta T. G. Masaryka o našem státě a jeho zřízení. Konala se u příležitosti 100. výročí první demokratické ústavy Československé republiky (29. 2. 1920) a 170. výročí narození T.G. Masaryka.
Přednášel Ladislav Smejkal.
7. března 2020, sraz před muzeem v 10 hodin
Děčínskou ulicí a přilehlými místy za domy a jejich dávnými obyvateli.
Společná vycházka s Klubem českých turistů. Vedl Ladislav Smejkal.
Ve 14 hodin se konalo před radnicí veřejné občanské setkání u příležitosti 170. výročí narození T. G. Masaryka.
- Poslední plánovaná jarní přednáška 14. března 2020 (M. Sovadina, Jindřich z Lipé) se však již neuskutečnila z důvodu vládních opatření proti Coronaviru.

Stejně tak nebyl uskutečněn výlet vlakem a dva zájezdy plánované na období duben–červen 2020. V červnu se uskutečnila jediná akce:

13. června 2020, sraz u Lípy Svobody v 10 hodin
Lípy České Lípy – památné lípy vysazené při různých příležitostech.
Tematická vycházka pod vedením Ladislava Smejkal.

Z 12 akcí plánovaných na období září–prosinec 2020 se uskutečnila opět z důvodu vyhlášených omezení pouze jediná:

28. září 2020, sraz u muzea ve 14 hodin
Po stopách středního školství v České Lípě.
Tematická vycházka pod vedením Ladislava Smejkal.

Celkem se všech klubových akcí (přednášky, vycházky) v roce 2020 zúčastnilo cca 190 osob.

Modernizace webových stránek spolku

Vlastivědný spolek uvedl v roce 2019 v činnost modernizované webové stránky. V průběhu roku 2020 pracovali členové výboru ve spolupráci s Miloslavem Sovadinou, Ladislavem Smejkallem a Petrem Kozojedem na doplnění nových součástí webových stránek. Jsou to:

- Biografický slovník Českolipska
- Vlastivědné prameny Českolipska:
 - Mitteilungen des Nordböhmischem Excursions-Clubs 1878–1938
 - Bibliografie časopisu
 - Kompletní digitalizované ročníky časopisu ze stránek KVK Liberec
 - Časopis Bezděz 1930–1938, 1948
 - Bibliografie časopisu
 - Kompletní digitalizované ročníky
 - Sborník Bezděz 1990–2020
 - Bibliografie sborníku

Výroční členská schůze VSČ

Na neděli 22. března 2020 od 14 hodin byla plánována do salónku restaurace Kozlovna Skleník na Slovance v České Lípě tradiční výroční členská schůze. Z důvodu vládních opatření proti Coronaviru však bohužel nebylo možno výroční členskou schůzi uskutečnit.